

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ
ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐ

ՀՐԱՄԱՆ

No 1488-Ձ/2

«15» օգոստոսի 2023 թ.

**«ԱԳՐՈՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ» ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՄԱՆ
ԴԱՍԸՆԹԱՑ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑԻ ՀԱՄԱՐ» ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ
ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Հիմք ընդունելով Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարի՝ 2023 թվականի փետրվարի 24-ի N 09-Ն հրամանով հաստատված կարգի 2-րդ գլխի պահանջները՝

Հ Ր Ա Մ Ա Յ ՈՒ Մ Ե Մ

Հաստատել «Ագրոտեխնոլոգիա» մասնագիտական կողմնորոշման դասընթաց ավագ դպրոցի համար» առարկայական ծրագիրը՝ համաձայն հավելվածի:

ԺԱՆՆԱ ԱՆԴՐԵԱՅԱՆ

ՆԱԽԱՐԱՐ՝

Signed by: ANDREASYAN ZHANINA 6402810169

ԺԱՆԱԳՐԵԱՅԱՆ

Հավելված
Կրթության, գիտության, մշակույթի
և սպորտի նախարարի 2023 թվականի
օգոստոսի 15-ի N 1488 -Վ/2 հրամանի

**ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ**

ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Առարկայի անվանումը՝ «ԱԳՐՈՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ» ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՄԱՆ
ԴԱՍԸՆԹԱՑ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑԻ ՀԱՄԱՐ

ԵՐԵՎԱՆ 2023

Նախաբան բացատրագիր

«Ազրոտեխնոլոգիա» մասնագիտական դասընթացի նպատակն է ավագ դպրոցի 10-12-րդ դասարանների աշակերտներին տալ համապարփակ և ընդհանրական գիտելիքներ գյուղատնտեսության ոլորտի և արտադրության կազմակերպման վերաբերյալ, ինչը նրանց թույլ կտա հիմնավոր և օբեկտիվ տեղեկատվության հիման վրա իրենց ապագա մասնագիտության ընտրության հարցում ճիշտ կողմնորոշվելու: Դասընթացում ներառված գյուղատնտեսության երկու հիմնական ճյուղերի՝ բուսաբուծության և անասնաբուծության վարման, գյուղատնտեսական առաջնային արտադրանքի վերամշակման, նորագույն տեխնոլոգիաների գործարկման, ինչպես նաև ջերմատնային տնտեսության կարգավորվող պայմաններում տարբեր մշակաբույսերի մշակության կազմակերպման, շրջակա միջավայրի ազրո-Էկո համակարգերի կայուն կառավարման ու պահպանմանը վերաբերվող թեմաների ուսումնասիրումն առավելապես կրում է ճանաչողական և նախնական իմացական բնույթ, աշակերտների մոտ ձևավորելու նախնական գիտելիքներ գյուղատնտեսության ոլորտի վերաբերյալ ճիշտ պատկերացում ունենալու համար:

Մասնագիտական դասընթացի ավարտին աշակերտների մոտ գեներացվելու են գիտելիքներ դաշտային և բանջարային մշակաբույսերի, բազմամյա պտղահատապտղային բույսերի ու խաղողի վազի տեսակային կազմի, շրջանացված սորտերի, դրանց խմբավորման, մշակության տեխնոլոգիաների, ցանքատարածքների ու այգետարածքների տեղաբաշխման, ինչպես նաև գյուղատնտեսական տարբեր կենդանիների բուծման ու պահվածքի կազմակերպման մասին: Շրջակա միջավայրի բնական բաղադրիչների՝ Էկո համակարգերի ու բնական ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման և պահպանմանը միտված հիմնավոր գործառնությունների գործարկման մասին:

Դասընթացի ավարտին աշակերտները կարող են՝

- **Դրսևորել** ընդհանուր գիտելիքներ բուսաբուծության և անասնաբուծության ոլորտներում մշակաբույսերի մշակության և գյուղատնտեսական կենդանիների պահվածքի կազմակերպման արդյունավետ տեխնոլոգիաների, ինչպես նաև բնական ռեսուրսների և Էկոլոգիական համակարգերի պահպանման ու կայուն կառավարման գործառնությունների վերաբերյալ:
- **Յիմնավորել** բույսի կյանքի գործոնների անփոխարինելիությունը, մշակության մեջ պարարտանյութերի կիրառման, մոլախոտերի, վնասատուների և հիվանդությունների դեմ պայքարի անհրաժեշտությունը, որպես լավորակ բերքի ապահովման միջոցի:
- **Ներկայացնել** անտառի հիմնական դերն ու նշանակությունը, անտառի և շրջակա միջավայրի գործոնների փոխադարձ կապի կիրառական նշանակությունը:
- **Դրսևորել** ընդհանուր գիտելիքներ բնական ռեսուրսների, վերականգնվող էներգիայի աղբյուրների և արտադրական թափոնների արդյունավետ կառավարման ու արդյունաբերական մեթոդների վերաբերյալ:
- **Բացատրել** նորարարական տեխնոլոգիաների կիրառման առավելությունները, դերն ու նշանակությունը ցանքատարածքների և այգետարածքների արտադրողականության, բերքատվության, արդյունավետության և շահութաբերության տեսանկյունից:
- **Տարբերել** դաշտային մշակաբույսերի խմբերն ըստ ձևաբանական առանձնահատկությունների, ըստ մշակության նպատակի և եղանակի:
- **Տարբերակել** պաշտպանված գրունտի կառույցները, դրանց շահագործման նպատակներն ու եղանակները, ջերմատներում օգտագործվող մեքենասարքավորումների կառուցվածքը և աշխատանքի սկզբունքները:
- **Ներկայացնել** նորարարական տեխնոլոգիաների կիրառումը ջերմատնային տնտեսության հեռավար կառավարման, ինչպես նաև դասական և ինտենսիվ այգեգործության վարման գործում:
- **Սահմանել** տարբերությունն ավանդական և ինտենսիվ պտղաբուծական այգիների միջև և դրանց առանձնահատկությունները:

- **Ներկայացնել** ցանքի և տունկի ագրոտեխնիկական պահանջները, ցանքի եղանակները, բացատրել գյուղատնտեսական մեքենասարքավորումների կառուցվածքը և շահագործական առանձնահատկությունները:
- **Ներկայացնել** բույսերի հիվանդությունների դեմ պայքարի նշանակությունը և ագրոտեխնիկական պահանջները, դրա համար օգտագործվող գյուղատնտեսական մեքենաների տեսակները, շահագործական առանձնահատկությունները և կառուցվածքը:
- **Բնութագրել** գյուղատնտեսական տարբեր կենդանիների պահվածքի և կերակրման առանձնահատկությունները, բտման և բազմացման տեխնոլոգիաները: Կաթի, մսի և ձվի արտադրության արդյունաբերական տեխնոլոգիան:
- **Ներկայացնել** բուսաբուծական հումքի՝ պտուղ-բանջարեղենի և հատապտուղների վերամշակման ու պահածոյացման արտադրական գործընթացները:
- **Ջիմնավորել** կլիմայի փոփոխության ազդեցության հետևանքով գյուղատնտեսության ոլորտում առաջացող ռիսկերը և վերջիններիս ազդեցության մեղմմանը ուղղված տեխնոլոգիական գործառնությունները:
- **Ջիմնավորել** օրգանական գյուղատնտեսությանը դերն ու նշանակությունը, նրա մարդասիրական, առողջապահական և բնապահպանական դերակատարությունը:

ԱԳՐՈՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՈՂՄՈՐՈՇՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ

10-րդ դասարան		
1-ին կիսամյակ 15 շաբաթ (30 ժամ)		
Թեմա 1	Բնական ռեսուրսների դասակարգումը և դրանց կիրառությունն ու պահպանությունը գյուղատնտեսությունում:	4 ժամ 1տ+3գ
Ծրագրային հարցեր	1. Բնական ռեսուրսների դասակարգումը: 2. Բնական ռեսուրսների արդյունավետ կառավարման տեխնոլոգիաները գյուղատնտեսության մեջ:	

Նպատակը	Ծանոթացնել բնական ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման և շրջակա միջավայրի պահպանության խնդիրներին: Ձևավորել գիտելիքներ շրջակա միջավայրի բաղադրիչների (օդ, ջուր, բույս, կենդանի) վրա անթրոպոգեն ազդեցությունների հնարավոր հետևանքների վերաբերյալ: Ի՞նչ է հողը որպես գյուղատնտեսական արտադրության հիմնական միջոց, երկրագնդի կեղևի վերին արգավանդ շերտ, որն ունի բերրիություն:	
Վերջնարդյունք	Տիրապետել բնական ռեսուրսների օգտագործման, դասակարգման սկզբունքներին: Սահմանել շրջակա միջավայրի բոլոր բաղադրիչները և դրանց վրա անթրոպոգեն ներգործության բացասական հետևանքները: Գիտենալ հողի կառուցվածքը, բաղադրիչները, դերն ու նշանակությունը:	
Գործնական	Քարտեզագրական և մասնագիտական տեղեկատվական նյութերով ՀՀ ջրային և հողային ռեսուրսների ուսումնասիրություն: Այցելություն մարզում առկա լճակային և գետամերձ, անտառային և բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ:	
Թեմա 2	Բույսի կյանքի գործոնները և սննդառությունը:	3 ժամ 2տ+1գ
Ծրագրային հարցեր	<ol style="list-style-type: none"> 1. Լույսի, ջրի, ջերմաստիճանի, սննդատարրերի և թթվածնի դերն ու նշանակությունը բույսի կյանքում: 2. Բույսերի սննդառությունը: 3. Սննդատարրերի կլանումը արմատային համակարգի կողմից՝ արմատային, հողային կամ հանքային սննդառություն: 	
Նպատակը	Ծանոթացնել բույսի կյանքի անհրաժեշտ պայմաններին ըստ գործոնների, Ներկայացնել գործոնների դերը բույսի աճի ու զարգացման համար, Ծանոթացնել բույսերի սննդառության Էուլյանը, բույսերի սննդառության ձևերին, Ներկայացնել սննդառության յուրաքանչյուր ձևի նշանակությունը բույսի կյանքում և դրանցում առկա կապը:	
Վերջնարդյունք	Կարողանալ հիմնավորել բույսի կյանքի գործոնների անփոխարինելիությունը, Դասակարգել բույսի կյանքի գործոնները, Գիտենալ բույսի սննդառության ձևերը, Իմանալ բույսի սննդառության կարևորությունը բնության և մարդու կյանքում, բույսի սննդատարրերը:	
Գործնական	Ենթաթեմաների շրջանակներում տեսանյութերի դիտումներ	
Թեմա 3	Հողի ձևավորումը, հողի հիմնական հատկությունը և սննդատարրերի շրջապտույտները բնության մեջ	4 ժամ 2տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	<ol style="list-style-type: none"> 1. Հողերի առաջացման և զարգացման Էվոյուցիան, հողի հիմնական հատկության՝ բերրիության ձևավորումը, տեսակները, տարրերն ու պայմանները: 2. Հողային պրոֆիլի՝ կտրվածքի կառուցվածքը և հումուսի առաջացումը: 3. Հողմահարման գործընթացի Էուլյունը և տարբեր ձևերը: 	

	4. Սննդատարրերի մեծ երկրաբանական և փոքր կենսաբանական շրջապտույտը:	
Նպատակը	Ներկայացնել սննդատարրերի մեծ երկրաբանական և փոքր կենսաբանական շրջապտույտները բնության մեջ, բույսերի ֆորմացիաները, հանքատեսակները լեռնային ապարների հավաքածուի միջոցով, Ցուցադրել հողի մորֆոլոգիական հատկանիշները հողային մոնոլիտների միջոցով: Ծանոթացնել հողի հիմնական հատկությանը՝ բերրիությանը, Ձևավորել գիտելիքներ հումուսագոյացման գործընթացի վերաբերյալ, Ցուցադրել տարբեր հողատիպերի միջոցով հողի բերրիության մակարդակն ըստ գույնի կամ հումուսի պարունակության:	
Վերջնարդյունք	Իմանալ , որ հողը առաջացել է լեռնային ապարների հողմահարումից, Գիտենալ , որ հողագոյացումը և հողի բերրիության ձևավորումը տեղի է ունեցել փոքր կենսաբանական շրջապտույտի արդյունքում: Գիտենալ որն է հողի հիմնական հատկությունը, Իմանալ բերրիության տեսակները, պայմանները, տարրերը:	
Գործնական	Ենթաթեմաների շրջանակներում տեսանյութերի դիտումներ, այդ թվում՝ ՀԱԱՀ նորագույն տեխնոլոգիաներով և սարքավորումներով հագեցած ենթակառուցվածքների՝ հողի անալիզի համար նախատեսված լաբորատորիաներ և այլն:	
Թեմա 4	Շրջակա միջավայր, անտառային ծածկույթ և կենդանական աշխարհ:	3 ժամ 1տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Շրջակա միջավայրի և անտառի փոխադարձ կապը: 2. Կենդանական աշխարհի դերն ու նշանակությունը, նվազման պատճառները: 3. ՀՀ կենդանական ռեսուրսները:	
Նպատակը	Ներկայացնել արտաքին միջավայրի առանձին գործոնների ազդեցությունը՝ անտառային Էկոհամակարգերի վրա, Ծանոթացնել անտառի ազդեցությանը՝ շրջակա միջավայրի վրա: Հիմնավորել անտառի և շրջակա միջավայրի փոխադարձ կապը և նշանակությունը: Ներկայացնել Հայաստանի անտառներում հանդիպող ծառատեսակների և կենդանիների ընդհանուր բնութագիրը: Ծանոթացնել դրանց կենսագործունեության առանձնահատկություններին:	
Վերջնարդյունք	Վերլուծել շրջակա միջավայրի գործոնների նշանակությունը անտառի համար, Ներկայացնել անտառի և շրջակա միջավայրի գործոնների փոխադարձ կապի կիրառական նշանակությունը, Բնութագրել անտառներում տարածված հիմնական տեսակները: Գիտենալ նրանց բազմացման, սնման առանձնահատկությունները: Ճանաչել հիմնական տեսակների հետքերը: Գիտենալ անտառի սոցիալական, տնտեսական, բնապահպանական առանձնահատկությունները: Տարբերակել անտառ-մարդ փոխհարաբերությունների դրական և բացասական կողմերը:	

Գործնական	Ենթաթեմաների շրջանակներում տեսակյութերի դիտումներ՝ այդ թվում Խոսրովի արգելոցի վերաբերյալ կյուլթի դիտում Այց՝ անտառ-տնտեսության առանձին պահաբաժիններ, ծանոթացում հիմնական անտառկազմող տեսակների, անտառային Էկոհամակարգերի հետ, հերբարիումների հավաքում, ծանոթացում դրանց կազմման տեխնոլոգիաների հետ:	
Թեմա 5	Դաշտավարություն:	3 ժամ 1տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Դաշտավարական մշակաբույսերի խմբավորումն ու առանձին խմբերի բնութագրումը: 2. Դաշտային մշակաբույսերի մշակության և խնամքի ագրոտեխնիկական միջոցառումները: 3. Սերմերի որակը, ցանքի համար նրանց նախապատրաստումը և ցանքը:	
Նպատակը	Ներկայացնել դաշտավարական մշակաբույսերի խմբավորումը: Ծանոթացնել դաշտային մշակաբույսերի առանձին խմբերին: Ներկայացնել դաշտային մշակաբույսերի առանձին խմբերի համառոտ բնութագիրը: Ձևավորել գիտելիքներ դաշտային մշակաբույսերի մշակության ագրոտեխնիկական միջոցառումների վերաբերյալ: Ցույց տալ դաշտային մշակաբույսերի խնամքի համալիր ագրոտեխնիկական միջոցառումների արևհրաժեշտությունը և արդյունավետությունը: Ձևավորել գիտելիքներ սերմերի որակը որոշելու համար: Ծանոթացնել սերմերի ցանքի համար նրանց նախապատրաստման և ցանքի աշխատանքներին:	
Վերջնարդյունք	Իմանալ դաշտավարական մշակաբույսերի խմբավորումը: Գիտենալ դաշտային մշակաբույսերի առանձին խմբերին: Իմանալ դաշտային մշակաբույսերի առանձին խմբերի համառոտ բնութագիրը: Գիտենալ դաշտային մշակաբույսերի մշակության և խնամքի ագրոտեխնիկական միջոցառումները: Իմանալ բերրիության տեսակները, պայմանները, տարրերը: Նկարագրել սերմի որակը: Նախապատրաստել սերմերը ցանքի համար: Իմանալ սերմերի ցանքի աշխատանքները:	
Գործնական	Համայնքի պայմաններում ծանոթանալ դաշտավարական մշակաբույսերի խմբերին, այցելել ցանքատարածություններ: Ծանոթանալ և տիրապետել դաշտավարական մշակաբույսերի սերմերի որակը բնութագրող ցուցանիշներին (մաքրություն, ծլունակություն, ցանքային պիտանելիություն և այլն): Ծանոթանալ տարբեր խմբերի դաշտավարական մշակաբույսերի մշակության ագրոտեխնիկական միջոցառումներին՝ ցանքից մինչև բերքահավաք: Կատարել հանքային պարարտանյութերի տարբերակում ըստ արտաքին հատկանիշների:	
Թեմա 6	Բանջարաբուծություն:	3 ժամ 2տ+1գ
Ծրագրային հարցեր	1. Բանջարային մշակաբույսերի խմբավորումն ըստ օգտագործման օրգանների: 2. Բանջարային բույսերի մշակության Էկոլոգիական պայմանները: 3. Բանջարային մշակաբույսերի մշակության տեխնոլոգիաները բաց դաշտի պայմաններում:	

	4. Մշակովի ոչ ավանդական բանջարաբույսերը:	
Նպատակը	<p>Ներկայացնել բանջարային մշակաբույսերը ըստ սննդի մեջ օգտագործվող օրգանների, բանջարաբույսերի մշակության Էկոլոգիական պայմանները:</p> <p>Ծանոթացնել բանջարաբույսերի մշակության տեխնոլոգիաներին:</p> <p>Ձևավորել գիտելիքներ բանջարաբույսերի մշակության ժամանակակից տեխնոլոգիաների վերաբերյալ:</p> <p>Ձևավորել գիտելիքներ բանջարաբույսերի մշակության ընթացքում Էկոլոգիական տարբեր գործոնների ազդեցության վերաբերյալ:</p> <p>Ծանոթացնել մշակովի ոչ ավանդական բանջարաբույսերի տեսականու հետ:</p>	
Վերջնարդյունք	<p>Իմանալ, թե որ խմբին է պատկանում բանջարաբույսը կախված սննդի մեջ օգտագործվող օրգանից:</p> <p>Գիտենալ, թե ինչպես են ազդում Էկոլոգիական գործոնները բանջարաբույսերի աճի և զարգացման վրա:</p> <p>Իմանալ բանջարային մշակաբույսերի մշակության տեխնոլոգիաները:</p> <p>Նկարագրել ոչ ավանդական բանջարաբույսերը:</p>	
Գործնական	Ծանոթանալ բանջարային մշակաբույսերի խմբերին և տարբերակել վերջիններս ըստ օգտագործման օրգանների: Ծանոթանալ տարբեր խմբերի բանջարային մշակաբույսերի մշակության ագրոտեխնիկական միջոցառումներին:	
Թեմա 7	Գյուղատնտեսական կենդանիների բուծումը:	3 ժամ 2տ+1գ
Ծրագրային հարցեր	<ol style="list-style-type: none"> 1. Գյուղատնտեսական կենդանիների արտակազմվածքը: 2. Գյուղատնտեսական կենդանիների բուծման մեթոդները, վերարտադրության ցուցանիշները: 3. Գյուղատնտեսական կենդանիների աճի և զարգացման առանձնահատկությունները: 	
Նպատակը	<p>Ծանոթացնել Գյուղատնտեսական կենդանիների արտակազմվածքին և համակազմվածքին, անհատական զարգացմանը, տարբեր տեսակների մթերատվությանը, ցեղ և ցեղի կառուցվածք հասկացություններին, բուծման մեթոդներին և վերարտադրությանը:</p> <p>Ձևավորել գիտելիքներ խոշոր եղջերավոր կենդանիների վերարտադրական հատկությունների վերաբերյալ:</p>	
Վերջնարդյունք	<p>Տալ արտակազմվածք, աճ, զարգացում, ցեղ, ցեղի կառուցվածք, հասկացությունների սահմանումները:</p> <p>Ներկայացնել գյուղատնտեսական կենդանիների աճի հաշվառման, մեթոդները:</p> <p>Բնութագրել տարբեր տեսակի կենդանիների վերարտադրության հիմնական ցուցանիշները:</p>	
Գործնական	Ենթաթեմաների շրջանակներում տեսանյութերի դիտումներ՝ այդ թվում ֆերմաների և կենդանիների: Առաջադրանք՝ տավարի աճի հաշվառում, աճեցման տարբեր սիստեմների դեպքում:	
Թեմա 8	Հասկացություն մոլախոտերի մասին, հասցրած վնասը և պայքարը դրանց դեմ:	3 ժամ 1տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Մոլախոտային բուսականության բնութագիրը, կենսաբանական առանձնահատկությունները և դասակարգումը:	

	2. Մոլախոտային բուսականության դեմ պայքարի կազմակերպման եղանակներն ու առանձնահատկությունները:	
Նպատակը	Ծանոթացնել մոլախոտային բուսականության հետ, Ներկայացնել մոլախոտային բուսականության կենսաբանական առանձնահատկությունները, Տարբերակել մոլախոտերի դեմ կատարվող պայքարի առանձնահատկությունները:	
Վերջնարդյունք	Կարողանալ տարբերել մոլախոտային բուսականությունը Գիտենալ մոլախոտային բուսականության դեմ կիրառվող պայքարի միջոցառումների էությունը:	
Գործնական	Դաշտային պայմաններում կատարել տարածաշրջանում առավել տարածված մոլախոտերի ներկայացուցիչների տարբերակումը թարմ բուսական նմուշների, հերբարիումների և ատլասի միջոցով:	
Թեմա 9	Էներգաարդյունավետություն և Էներգախնայողություն, «Կանաչ» Էներգիայի աղբյուրները: Էներգառեսուրսները և շրջակա միջավայրի պահպանությունը:	4 ժամ 2տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Կանաչ Էներգիայի բնութագրումը: 2. Էներգիայի այլընտրանքային աղբյուրներ: 3. Էներգախնայողությունը որպես շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության նվազեցման միջոց:	
Նպատակը	Խթանել Էներգաարդյունավետության նկատմամբ ճանաչողական հետաքրքրություն: Տարբերակել ռեսուրսախնայող տեխնոլոգիաների ներդրման Նորարարական մոտեցումները:	
Վերջնարդյունք	Ճանաչել այլընտրանքային Էներգիայի աղբյուրները: Տիրապետել Էներգիան խնայողաբար օգտագործելու կարողություններին:	
Գործնական	Շրջել դպրոցում և վերհանել այն բոլոր ուղղությունները որտեղ կարելի է Էներգիան խնայել (օրինակ՝ հին լամպերի փոխարինում, կաթսայատան արդիականացում, արևային պանելների տեղադրում, արևային ջրատաքացուցիչների տեղադրում): Կատարել հաշվարկներ և առաջարկել դպրոցի տնօրինությանը որպես Էներգախնայողության բարեփոխման գաղափար: Լրացնել աղյուսակներ՝ կշռելով իրենց բնակարաններում հանդիպող Էներգիայի խնայողության և ավելորդ վատնման օրինակներ: Թեստային առաջադրանքներ Էներգախնայողության վերաբերյալ:	
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	1-ին կիսամյակում	30 ժամ
	2-րդ կիսամյակ – 19 շաբաթ (38 ժամ)	
Թեմա 1	Յոթի մշակումը և դրա նշանակությունը:	4 ժամ 2տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Յոթի մշակության համակարգերը, խնդիրները և տեխնոլոգիական գործընթացները: 2. Յոթի մշակության գործիքներ և մեքենաները, դրանց գործարկման անվտանգությունը: 3. Վարի գործընթաց, կատարման ժամկետներն ու անվտանգությունը:	
Նպատակը	Բնութագրել հողի մշակման էությունը, Ներկայացնել հողի մշակման համակարգերը, Ծանոթացնել հողի մշակման առանձնահատկություններին,	

	Ծանոթացնել հողի մշակման գործիքներին և մեքենաներին դրանց կիրառման առանձնահատկություններին:	
Վերջնարդյունք	Կարողանա հիմնավորել հողի մշակման անհրաժեշտությունը, Տիրապետի հողի տարբեր մշակումների տարբերությունները: Իմանալ վարի և մակերեսային մշակության տարբերությունները, նշանակությունը և ագրոտեխնիկական պահանջները, դրա համար օգտագործվող գյուղատնտեսական մեքենաների (գութաններ, կուլտիվատոր, ցաքան, ֆրեզ, գլանվակ) տեսակները, շահագործական առանձնահատկությունները և կառուցվածքը:	
Գործնական	Գործնական այց հողի մշակության ագրոմիջոցառումների կատարմանը և մշակության գործիքներին ինչպես նաև լաբորատոր սարքավորումներին ծանոթանալու համար: Ենթաթեմաների շրջանակներում տեսանյութերի դիտումներ՝ այդ թվում ուսումնասիրել գութանի և մակերեսային մշակության մեքենաների ագրեգատավորումը տրակտորի հետ, նոր սերնդի՝ առանց վարորդի գյուղմեքենաների ցուցադրություն:	
Թեմա 2	Մելիորացիա և ոռոգման նորագույն տեխնոլոգիաներ:	4 ժամ 2տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Մելիորացիայի տիպերն ու նրանց բովանդակությունը (անտառտեխնիկական, ագրոտեխնիկական, հիդրոտեխնիկական, քիմիական, ֆիտոմելիորացիա) 2. Ոռոգման համակարգեր և կառուցվածքը: 3. Կաթիլային, անձրևացման և ենթահողային ոռոգման եղանակներ:	
Նպատակը	Ձևավորել գիտելիք մելիորացիայի տիպերի վերաբերյալ Ծանոթացնել ոռոգման համակարգերի կառուցվածքի և նորագույն տեխնոլոգիաների (կաթիլային, ենթահողային, անձրևացմամբ) հետ:	
Վերջնարդյունք	Նկարագրի ոռոգման համակարգը և մելիորացիաների տեսակները, Մեկնաբանի ոռոգման նորագույն տեխնոլոգիաների դերը և նշանակությունը, Նկարագրի փակ համակարգի կառուցվածքը, Գիտենա կաթիլային ոռոգման կիրառման պայմանները և առավելությունները, Գիտենա ենթահողային ոռոգման կիրառման պայմանները և առավելությունները:	
Գործնական	Ենթաթեմաների շրջանակներում տեսանյութերի դիտումներ: Մարզի կամ համայնքի պայմաններում ծանոթանալ կաթիլային ոռոգման համակարգերին և գործարկմանը:	
Թեմա 3	Պտղաբուծության նշանակությունը գյուղատնտեսական արտադրության մեջ: Պտղատուները, դրանց առանձնահատկությունները և մշակման տեխնոլոգիաները:	4 ժամ 3տ+1գ
Ծրագրային հարցեր	1. Պտղաբուծությունը որպես գյուղատնտեսության կարևոր ճյուղ: 2. Պտղահատապտղային բույսերի կենսաբանական-արտադրական խմբերը, դրանց տեղաբաշխվածությունը ՀՀ տարբեր գյուղատնտեսական գոտիներում: 3. Պտղաբուծության ճյուղի ինտենսիվացման ուղիները: 4. Օրգանական և դասական պտղաբուծություն:	
Նպատակը	Ներկայացնել պտղաբուծության զարգացման հեռանկարները և ուղիները ՀՀ-ում:	

	Ճանութացնել պտղատուների տեսակներին (հնդավորների խումբ, կորիզավորների խումբ, ընկուզավորների խումբ) և նրանց առանձնահատկություններին:	
Վերջնարդյունք	Համեմատել Հայաստանի պտղաբուծությունը և համաշխարհային պտղաբուծության փորձը: Գիտենալ դասական, ինտենսիվ և օրգանական պտղաբուծության վարման առանձնահատկությունները:	
Գործնական	Ներկայացնել դասական և ինտենսիվ տիպի այգիներում նորարական տեխնոլոգիաները և դրանց դերակատարությունը արտադրական պրոցեսների բարելավման, բերքատվության բարձրացման և շահութաբերության ապահովման գործընթացում:	
Թեմա 4	Հատապտուղներ և դրանց մշակվող սորտերը:	4 ժամ 2տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Հատապտղային բույսերի բնութագիրն ու կենսաբանական առանձնահատկությունները: 2. Հատապտղային տնկարկներում մշակվող սորտերը և կիրառվող մշակության տեխնոլոգիան:	
Նպատակը	Ճանութացնել հատապտղայինների խմբի առանձնահատկություններին: Ներկայացնել գետնաեղակի, ելակի, մորենու, մոշենու, հաղարջենու և կոկոռշենու կենսաբանական-արտադրական համառոտ բնութագիրը:	
Վերջնարդյունք	Գիտենա հատապտղայինների խմբի առանձնահատկությունները: Իմանա գետնաեղակի, ելակի, մորենու, մոշենու, հաղարջենու և կոկոռշենու աճի և զարգացման առանձնահատկությունները:	
Գործնական	Հատապտղային տնկարկներում ցույց տալ տարբեր տեսակների աճի և զարգացման առանձնահատկությունները: Ներկայացնել հատապտղային տնկարկներում կիրառվող մշակության տեխնոլոգիան և սորտային էտի առանձնահատկությունները:	
Թեմա 5	Պարարտանյութերի տեսակներն ու նշանակությունը բույսերի մշակության ոլորտում:	3 ժամ 2տ+1գ
Ծրագրային հարցեր	1. Պարարտանյութերի դասակարգումը և առանձին խմբերի բնութագրումը: 2. Ազդող նյութի պարունակություն և պարարտացման նորմաների հաշվարկ: 3. Աճի կենսաբանական խթանիչներ, նշանակությունը բույսերի մշակության ոլորտում:	
Նպատակը	Ճանութացնել պարարտանյութերի տեսակներին: Ձևավորել գիտելիք պարարտանյութերի առանձնահատկությունների վերաբերյալ:	
Վերջնարդյունք	Կարողանալ հիմնավորել պարարտանյութերի կիրառման անհրաժեշտությունը, բույսի սննդառության ձևերը, Իմանալ պարարտանյութերի դասակարգումը, Որոշել պարարտանյութի մեջ սննդատարրի ազդող նյութն ըստ դրա քիմական բանաձևի, Կատարել հանքային պարարտանյութերի տարբերակում ըստ արտաքին հատկանիշների, Տարբերակել կենսաբանական պարարտանյութերը, Իմանալ աճի կենսաբանական խթանիչները:	
Գործնական	Որոշել պարարտանյութում սննդատարրի ազդող նյութն ըստ դրա քիմական բանաձևի:	

	Փորձարկել սենյակային բույսերի վրա աճի կենսաբանական խթանիչներ, և ուսումնասիրել մի քանի շաբաթվա ընթացքում բույսի փոփոխությունները: Կատարել հանքային պարարտանյութերի տարբերակում ըստ արտաքին հատկանիշների:	
Թեմա 6	Շրջակա միջավայրի վնասակար և օգտակար միջատները:	3 ժամ 2տ+1գ
Ճրագրային հարցեր	<ol style="list-style-type: none"> Պահածոյացման եղանակները: Համառոտ ներկայացում բուսաբուծական հումքի ջերմային մշակման եղանակը: Համառոտ ներկայացնել պտուղ-բանջարեղենների խորը սառեցումը: Համառոտ ներկայացնել պտուղ-բանջարեղենների չորացումը, պահպանումը հովացված վիճակում: 	
Նպատակը	Ճանոթացնել վնասակար և օգտակար միջատների տեսակներին, Տարբերակել դրանց ըստ սննդի մասնագիտացման:	
Վերջնարդյունք	Կարողանալ տարբերակել վնասակար օրգանիզմները օգտակար տեսակներից, Իմանալ օգտակար միջատների սննդի մասնագիտացումը:	
Գործնական	Իրականացնել օգտակար և վնասակար միջատների հավաք և նույնականացում	
Թեմա 7	Բնության մեջ գոյություն ունեցող վնասակար օրգանիզմները:	3 ժամ 3տ
Ճրագրային հարցեր	<ol style="list-style-type: none"> Վնասակար օրգանիզմների տեսակները: Վնասատուներ (միջատներ, տզեր, կրծողներ, նեմատոդներ): Հիվանդություններ (սնկեր, բակտերիաներ, վիրուսներ, ֆիտոպլազմաներ, բարձրակարգ ծաղկավոր մակաբույծ բույսեր): 	
Նպատակը	Ճանոթացնել բնության մեջ գոյություն ունեցող վնասակար օրգանիզմների տեսակներին, Տարբերակել դրանք ըստ խմբերի:	
Վերջնարդյունք	Կարողանալ տարբերակել վնասակար օրգանիզմների խմբերը:	
Գործնական		
Թեմա 8	Մասնավոր տավարաբուծություն:	4 ժամ 2տ+2գ
Ճրագրային հարցեր	<ol style="list-style-type: none"> Տավարի մթերատվության հիմնական ուղղությունները: Կաթնային մթերատվության քանակական և որակական հատկությունները: Տավարի ճանաչված ցեղերը: 	
Նպատակը	Ճանոթացնել խոշոր եղջերավոր կենդանիների (տավարի) կաթնային մթերատվությանը, կաթի որակական և քանակական ցուցանիշներին, մսային մթերատվությանը, տավարի հիմնական ցեղերին, տավարի պահվածքի տեխնիկային և կերակրման առաձևահատկություններին: «Խելացի անասնաշենքին» և նրանում իրականացվող գործառնություններին Ներկայացնել Տավարի հիմնական մթերատու հատկությունները և ցեղերը (կաթնատու, կաթնամսատու և մսատու):	
Վերջնարդյունք	Տիրապետել տավարի պահվածքի և կերակրման առանձնահատկություններին, տավարի մատղաշի աճեցման և բուման տեխնոլոգիաներին: Կաթի և տավարամսի արտադրության արդյունաբերական տեխնոլոգիային, Դասակարգել տավարի կուլտուրական, տեղական և պրիմիտիվ ցեղերը,	

	Գիտենալ Կաթի նախնական մշակաման հերթականությունը և լավորակ կաթ ստանալու կանոնները:	
Գործնական	Առաջադրանք՝ հաշվարկել կովերի կաթնային և մսային մթերատվությունը: Այց տավարաբուծական տնտեսություն:	
Թեմա 9	Ինտենսիվ այգեգործություն, Նորարական տեխնոլոգիաները այգեգործության ոլորտում:	4 ժամ 2տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Ավանդական և ինտենսիվ այգեգործության համեմատական բնութագիրը: 2. Այգեգործության մեջ կիրառվող նորարական տեխնոլոգիաները: 3. Նորարական տեխնոլոգիաների դերը դասական և ինտենսիվ այգեգործության վարման գործում:	
Նպատակը	Ձևավորել գիտելիք ավանդական և ինտենսիվ այգեգործության տարբերությունների վերաբերյալ, Ծանոթացնել ինտենսիվ այգեգործության ոլորտում կիրառվող նորարարական տեխնոլոգիաների մասին:	
Վերջնարդյունք	Սահմանել տարբերությունն ավանդական և ինտենսիվ այգիների միջև և դրանց առանձնահատկությունները, Գիտենալ տեխնոլոգիաների դերը և նշանակությունը արտադրական պրոցեսների բարելավման, բերքատվության բարձրացման և շահութաբերության ապահովման գործընթացում:	
Գործնական	Այց ինտենսիվ այգի՝ ծանոթացում դասական և ինտենսիվ մշակության այգիներում նորարական տեխնոլոգիաներին և դրանց դերակատարությանը արտադրական պրոցեսների բարելավման, բերքատվության բարձրացման և շահութաբերության ապահովման գործընթացում:	
Թեմա 10	Ճշգրիտ գյուղատնտեսություն: Նորարարական տեխնոլոգիաներ:	5 ժամ 3տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Ճշգրիտ գյուղատնտեսության բովանդակությունը: 2. Ավանդական և ճշգրիտ գյուղատնտեսության տարբերությունը: 3. Սենսորներ, նշանակությունը հողային և ջրային ռեսուրսների արդյունավետ կառավարման գործում: 4. ԱՏՀ-ներ և հեռավար զոնդավորում:	
Նպատակը	Ձևավորել գիտելիք հողի և ջրի սենսորների ու ծրագրակազմերի, աշխարհատեղեկատվական համակարգերի (GIS), հեռավար զոնդավորման և ինքնավար մեքենաների մասին: Ծանոթացնել ժամանակակից որոշ գյուղատնտեսության տեխնոլոգիաների աշխատանքին	
Վերջնարդյունք	Կարողանալ բացատրել նորարարական տեխնոլոգիաների կիրառման ոլորտը, դերն ու նշանակությունը արտադրողականության, բերքատվության, արդյունավետության և շահութաբերության տեսանկյունից	
Գործնական	Համացանցից առանձնացնել տեխնոլոգիաները և ներկայացնել դրանց հնարավորությունները, կիրառման ոլորտը, դերն ու նշանակությունը արտադրողականության, բերքատվության, արդյունավետության և շահութաբերության տեսանկյունից: Ենթաթեմաների շրջանակներում տեսանյութերի դիտումներ, այդ թվում ՀԱԱՀ ճշգրիտ գյուղատնտեսության կենտրոնի և	

	ագրողորոնների լաբորատորիայի և ՀԱԱՀ ջերմատան ֆարմբոս համակարգի մասին:	
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	2-րդ կիսամյակում	38 ժամ
11-րդ ԴԱՍԱՐԱՆ		
	1-ին կիսամյակ 15 շաբաթ (30 ժամ)	
Թեմա 1	Մշակաբույսերի միջշարային մշակություն:	4 ժամ 2տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Միջշարային մշակության նշանակությունն ու կատարման տեխնոլոգիաները: 2. Միջշարային մշակության մեքենաների տեսակները, պարզագույն կառուցվածքը, կարգավորումներն ու աշխատանքների անվտանգությունը:	
Նպատակը	Ծանոթացնել միջշարային մշակության եռթյուղ, գոյություն ունեցող տեխնոլոգիաներին, օգտագործվող տեխնիկական միջոցներին և դրանց շահագործման անվտանգությանը:	
Վերջնարդյունք	Իմանալ միջշարային մշակության նշանակությունը, ագրոտեխնիկական պահանջները, դրա համար օգտագործվող ագրեգատների կառուցվածքային առանձնահատկությունները: Իմանալ այգիների միջբնային տարածությունների մշակման մեքենաների աշխատանքի սկզբունքները: Գիտենալ անվտանգության կանոնները միջշարային մշակության ընթացքում:	
Գործնական	Ելթաթեմաների շրջանակներում տեսանյութերի դիտումներ՝ այդ թվում միջշարային մշակության մեքենաների ագրեգատավորումը տրակտորի հետ և բուսասանիչ կուլտիվատորների պարարտանյութի մատուցման նորմայի կարգավորման ընթացակարգը: Անվար մշակության առավելությունները, իրականացվող աշխատանքների ցուցադրություն:	
Թեմա 2	Ցանք և տունկ:	4 ժամ 2տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Մշակաբույսերի ցանք և տունկ ագրոմիջոցառումների բնութագրումն ու կատարման տեխնոլոգիաները: 2. Ցանքի և տունկի մեքենաների տեսակները, պարզագույն կառուցվածքը: 3. Ցանքի և տունկի մեքենաների կարգավորումներն ու աշխատանքի անվտանգությունը:	
Նպատակը	Ծանոթացնել ցանքի և տունկի գոյություն ունեցող տեխնոլոգիաներին, օգտագործվող տեխնիկական միջոցներին և դրանց շահագործման անվտանգությանը:	
Վերջնարդյունք	Իմանալ ցանքի և տունկի ագրոտեխնիկական պահանջները, ցանքի եղանակները, շարքացանների և տունկի մեքենաների կառուցվածքը և շահագործական առանձնահատկությունները: Գիտենալ անվտանգության կանոնները ցանքի և տունկի գործընթացում:	
Գործնական	Ցանքի նորմայի հաշվարկ տարբեր բույսերի սերմերի համար: Ելթաթեմաների շրջանակներում տեսանյութերի դիտումներ՝ այդ թվում շարքացանի և տունկի մեքենաների ագրեգատավորումը տրակտորի հետ:	

Թեմա 3	Թռչնաբուծություն:	4 ժամ 2տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Թռչունների պահվածքի եղանակները: 2. Գյուղատնտեսական թռչունների տեսակներն ու ցեղերը: 3. Սննդային ձվի և թռչունի մսի արտադրության տեխնոլոգիան:	
Նպատակը	Ներկայացնել ժամանակակից արդյունաբերական թռչնաբուծությունը: Թռչունի ձվային և մսային մթերատվությունը: Պահվածքի սիստեմները: Ծանոթացնել Գյուղատնտեսական թռչունների տեսակներին և ցեղերին: Ճտահանության տեխնոլոգիային: Սննդային ձվի և թռչունի մսի արտադրության տեխնոլոգիային	
Վերջնարդյունք	Ներկայացնել թռչունների հատակային և վանդակային պահվածքի համակարգերը: Տիրապետել սննդային ձվի, թռչնամսի արտադրության և ճտահանության տեխնոլոգիային: Բնութագրել թռչունի ձվային և մսային մթերատվությունը: Պատկերացում ունենալ թռչնաբուծությունում կիրառվող գծային բուծման և հիբրիդացման վերաբերյալ:	
Գործնական	Այց թռչնաբուծական տնտեսություն ծանոթանալու համար իրականացվող աշխատանքներին: Առաջադրանք՝ հավերի ձվային մթերատվության հաշվառում:	
Թեմա 4	Ոչխարաբուծություն:	4 ժամ 2տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. ՀՀ-ում բուծվող ոչխարի ցեղերը: 2. Ոչխարաբուծության տնտեսական նշանակությունը: 3. Ոչխարաբուծությունից ստացվող մթերքներ:	
Նպատակը	Ծանոթացնել Հայաստանում բուծվող ոչխարի ցեղերի հետ, նրանց կենսաբանական առանձնահատկություններին, ցեղերի դասակարգմանը: Ներկայացնել ոչխարաբուծության ճյուղի կարևորությունը և պահանջվածությունը ժողտնտեսության մեջ: Ծանոթացնել ոչխարից ստացվող մթերքների տեսակներին (բուրդ, կաթ, միս, գառնենի, ոչխարենի):	
Վերջնարդյունք	Տիրապետել ՀՀ-ում ոչխարի տարասծված ցեղերի բնութագրին, մթերատվության և ստացվող հումքի տեսակներին, ցեղերի դասակարգմանը և նրանց կենսաբանական առանձնահատկություններին:	
Գործնական	Այց ոչխարաբուծական տնտեսություն ՀԱԱՀ Բալսահովիտի Բլանշ ցեղի տոհմային ոչխարաբուծական տնտեսության մասին տեղեկատվություն	
Թեմա 5	Պաշտպանված գրունտի (ջերմատնային տնտեսության) տեսակները, առանձնահատկություններն ու նշանակությունը:	5 ժամ 2տ+3գ
Ծրագրային հարցեր	1. Պաշտպանված գրունտի նշանակությունը պարենային արտադրության կազմակերպման գործում: 2. Պաշտպանված գրունտի կառույցների տիպերը, նպատակային առանձնահատկությունները: 3. Պաշտպանված գրունտում կիրառվող տեխնոլոգիաները, գործարկվող սարքավորումներն ու հեռավար կառավարման համակարգերը:	

Նպատակը	<p>Ուսուցանել պաշտպանված գրունտի նշանակությունը շուրջտարյա ցիկլով բուսական թարմ արտադրանք արտադրելու գործում,</p> <p>Սովորեցնել ջերմոցային և ջերմատնային կառույցների նպատակային առանձնահատկությունները, շահագործման յուրահատկությունները,</p> <p>Ուսուցանել ջերմատներում կիրառվող տեխնոլոգիաների, օգտագործվող մեքենասարքավորումների և դրանց շահագործման անվտանգության հարցերի վերաբերյալ:</p>	
Վերջնարդյունք	<p>Տարբերակել պաշտպանված գրունտի կառույցները, դրանց շահագործման նպատակներն ու եղանակները,</p> <p>Իմանա ջերմատներում կիրառվող տեխնոլոգիաները՝ ըստ իրենց տեսակների, ջերմատներում օգտագործվող մեքենասարքավորումների կառուցվածքը և աշխատանքի սկզբունքը,</p> <p>Տարբերակի ջերմատների տեսակները ու նրանցում կիրառվող տեխնոլոգիաները,</p> <p>Գիտենա ջերմատներում միկրոկլիմայի ապահովման և հսկման, հարակից համակարգերի շահագործման, ինչպես նաև ախտահանման և վնասատուների դեմ պայքարի աշխատանքների անվտանգության կանոնները:</p>	
Գործնական	<p>Այց ջերմատնային տնտեսություն, գործնականում ծանոթանալ և մասնակցել ջերմատնային տնտեսությունում կատարվող տեխնիկական աշխատանքներին:</p>	
Թեմա 6	<p>Բանջարային և հատապտղային մշակաբույսերի ու ծաղիկների մշակության տեխնոլոգիան պաշտպանված գրունտի պայմաններում:</p>	<p>5 ժամ 2տ+3գ</p>
Ծրագրային հարցեր	<p>1. Բանջարային և հատապտղային մշակաբույսերի մշակության տեխնոլոգիան գրունտային և հիդրոպոնիկ միջավայրում:</p> <p>2. Ծաղիկների մշակության տեխնոլոգիան կարգավորվող և գրունտային միջավայրում:</p>	
Նպատակը	<p>Ներկայացնել բանջարային և հատապտղային մշակաբույսերի ու ծաղիկների բարձրարդյունավետ մշակության, բույսերի ինամքի միջոցառումները պաշտպանված գրունտի պայմաններում,</p> <p>Ուսուցանել բերքահավաքի կազմակերպման և արտադրանքի տեսակավորման առանձնահատկությունները,</p>	
Վերջնարդյունք	<p>Գիտենա բանջարային և հատապտղային մշակաբույսերի ու ծաղիկների մշակության առանձնահատկությունները պաշտպանված գրունտի կոնստրուկցիոն կառույցներում,</p> <p>Իմանա բերքահավաքի իրականացման եղանակները, պարբերականությունն ու ժամկետներն ըստ մշակաբույսերի:</p>	
Գործնական	<p>Այց ջերմատնային տնտեսություն, ծանոթանալ բանջարային և հատապտղային մշակաբույսերի ու ծաղիկների մշակության գրունտային և հիդրոպոնիկ եղանակներին:</p> <p>Հողախառնուրդի և սննդարար լուծույթի պատրաստման եղանակները գրունտային և կարգավորվող միջավայրի համար:</p>	
Թեմա 7	<p>Սննդատարրերի շրջապտույտները բնության մեջ, դեգրադացիայի և էրոզիայի դեմ պայքար:</p>	<p>4 ժամ 2տ+2գ</p>
Ծրագրային հարցեր	<p>1. Սննդատարրերի շրջապտույտները բնության մեջ:</p> <p>2. Հակաէրոզիոն ագրոտեխնիկական և հիդրոտեխնիկական միջոցառումներ:</p> <p>3. Ջրակարգավորիչ և դաշտապաշտպան անտառաշերտեր:</p>	

Նպատակը	Ներկայացնել սննդատարրերի շրջապտույտները բնության մեջ, հրականացնել պայքար դեգրադացիայի և էրոզիայի դեմ: Ձևավորել գիտելիքներ դեգրադացիայի և էրոզիայի (հողատարումը) վերաբերյալ, որպես հողի բերրիության և բույսերի բերքատվության անկման պատճառ: Ծանոթացնել էրոզիայի ձևերին, էրոզիայի դեմ պայքարի միջոցառումներին:	
Վերջնարդյունք	Բացատրի սննդատարրերի շրջապտույտները բնության մեջ, և պայքարի միջոցառումները դեգրադացիայի և էրոզիայի դեմ: Գիտենալ միջոցառումները, որոնց միջոցով կարելի է կանխել էրոզիան: Նկարագրել էրոզիայի ձևերը, էրոզիայի դեմ պայքարի միջոցառումները:	
Գործնական	Այց դեգրադացված բնական լանդշաֆտի տարածք, տեղատեսությամբ դեգրադացման և հողատարման՝ էրոզիոն երևույթին ծանոթացում: Դեգրադացիայի և էրոզիայի կանխարգելման և հետևանքների վերացմանն ուղղված միջոցառումները:	
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	1-ին կիսամյակում	30 ժամ
	2-րդ կիսամյակ – 19 շաբաթ (38 ժամ)	
Թեմա 1	Գյուղատնտեսական կենդանիների կերակրման հիմունքները:	3 ժամ 2տ+1գ
Ծրագրային հարցեր	1. Կերերի հիմնական խմբերն ու դասակարգումը: 2. Կերերի, սննդարարության գնահատում: 3. Կերի նորման և կերաբաժինը:	
Նպատակը	Ծանոթացնել Գյուղատնտեսական կենդանիների կողմից օգտագործվող կերերին, կերերի սննդարարության գնահատման եղանակներին, սննդանյութերի մարսելիությանը, կերանորմաներին և կերաբաժիններին, կերերի դասակարգմանը, առանձին տեսակի կենդանիների կերակրման հիմունքներին, ինչպես նաև գյուղատնտեսական կենդանիների կերակրման տեխնոլոգիաներին: Ձևավորել գիտելիքներ կենդանիների անթափոն և ռացիոնալ կերակրման գործելակերպի մասին: Ներկայացնել լուծումներ մթերատվության տարբեր ուղղություններ և տարբեր մթերատու մակարդակ ունեցող կենդանիների կերանորմաներ, սովորական և լիարժեք կերաբաժիններ կազմելու գործում:	
Վերջնարդյունք	Սահմանել կերի նորմա և կերաբաժին հասկացությունները: Բացատրել բուսական և կենդանական ծագման կերերի տարբերությունները: Ներկայացնել տարբեր գյուղատնտեսական կենդանիների կերակրման առանձնահատկությունները: Բնութագրել կերերը ըստ ծագման և պահեստավորման ձևերի: Նկարագրել տարբեր տեսակի կենդանիների ճիշտ կերակրման գործառնությունները:	
Գործնական	Գործնականում սովորեցնել կենդանիների կերաբաժիններ կազմելու սկզբունքներին:	
Թեմա 2	Անտառի նշանակությունը և օգտագործման հիմնական եղանակները:	2 ժամ 1տ+1գ

Ծրագրային հարցեր	1. Անտառի հիմնական դերն ու նշանակությունը: 2. ՀՀ անտառային ռեսուրսները և անտառկազմող հիմնական տեսակները:	
Նպատակը	Ներկայացնել անտառի հիմնական դերն ու նշանակությունը, Ծանոթացնել անտառ-մարդ փոխհարաբերությունների առանձնահատկություններին, անտառի դերին տնտեսության, հասարակության և շրջակա միջավայրի համար: Ներկայացնել հիմնական անտառկազմող տեսակների առանձնահատկությունները, անտառների տարածվածությունը՝ ըստ շրջանների: Ներկայացնել անտառի օգտագործման եղանակները, անտառի հիմնական օգտագործման ձևերը: Ներկայացնել անտառի կողմնակի օգտագործման եղանակները և նշանակությունը:	
Վերջնարդյունք	Ներկայացնել անտառը որպես կարևորագույն էկոհամակարգ: Գիտենալ անտառի սոցիալական, տնտեսական, բնապահպանական առանձնահատկությունները: Տարբերակել անտառ-մարդ փոխհարաբերությունների դրական և բացասական կողմերը: Հիմնավորել հատումների նպատակը: Տարբերակել ուտելի սնկերը, հատապտուղները, պտղատու տեսակները: Պատկերացում ունենալ կողմնակի օգտագործման տարբեր ձևերի տնտեսական նշանակության մասին:	
Գործնական	Այց անտառային տնտեսություն:	
Թեմա 3	Բույսերի հիվանդությունների դեմ պայքարի եղանակներն ու մեքենաները:	4 ժամ 2տ+1գ
Ծրագրային հարցեր	1. Բույսերի հիվանդությունների դեմ պայքարի եղանակները: 2. Բույսերի հիվանդությունների դեմ պայքարի մեքենաներ տեսակները, պարզագույն կառուցվածքը, կարգավորումները և աշխատանքը: 3. Անվտանգությունը բույսերի հիվանդությունների դեմ պայքարի գործընթացում:	
Նպատակը	Ծանոթացնել բույսերի հիվանդությունների դեմ պայքարի գործընթացին, գոյություն ունեցող եղանակներին, օգտագործվող տեխնիկական միջոցներին և դրանց շահագործման անվտանգությանը:	
Վերջնարդյունք	Իմանալ բույսերի հիվանդությունների դեմ պայքարի նշանակությունը և ագրոտեխնիկական պահանջները, դրա համար օգտագործվող գյուղատնտեսական մեքենաների տեսակները, շահագործական առանձնահատկությունները և կառուցվածքը: Գիտենալ փոշոտիչների և սրսկիչների աշխատանքի սկզբունքը: Իմանալ թունաքիմիկատների պահպանման և տեղափոխման, ինչպես նաև սրսկիչների և փոշոտիչների շահագործման անվտանգության կանոնները:	
Գործնական	Տեսաֆիլմերով ցույց տալ սրսկիչների և փոշոտիչների ագրեգատավորումը տրակտորի հետ: Այց մեքենա սարքավորումների կայան, ծանոթացում սարքավորումներին:	
Թեմա 4	Օրգանական գյուղատնտեսություն:	4 ժամ 2տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Հասկացողություն օրգանական գյուղատնտեսության և օրգանական արտադրանքի մասին:	

	2. Օրգանական գյուղատնտեսության տարբերությունը ավանդականի նկատմամբ: 3. Հողի և բույսերի մշակության առանձնահատկությունը օրգանական երկրագործությունում:	
Նպատակը	Ծանոթացնել օրգանական գյուղատնտեսությանը, նրա մարդասիրական, առողջապահական, բնապահպանական նշանակությունը, Ծանոթացնել օրգանական գյուղատնտեսության մեջ թույլատրվող և արգելվող միջոցառումներին:	
Վերջնարդյունք	Կարողանալ հիմնավորել օրգանական գյուղատնտեսությանը դերը և նշանակությունը, նրա մարդասիրական, առողջապահական, բնապահպանական դերակատարությունը, Իմանալ պարարտանյութերի դասակարգումը, որ պարատանյութերն են թույլատրելի օրգանական գյուղատնտեսության մեջ, Հիմնավորել օրգանական գյուղատնտեսության տարբերությունը ավանդականի նկատմամբ:	
Գործնական	Մոլախոտերի և վնասատուների դեմ պայքարի առանձնահատկությունները օրգանական գյուղատնտեսությունում: Օրգանական գյուղատնտեսությունում կիրառվող պարարտանյութերը և չափաքանակները:	
Թեմա 5	Բույսերի պաշտպանության նորարարական տեխնոլոգիաներ:	4 ժամ 2տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Նորարական տեխնոլոգիաները բույսերի պաշտպանությունում: 2. Դրոնների գործարկումը վնասատուների և հիվանդությունների տարածման հայտնաբերման, քարտեզագրման և պայքարի աշխատանքներում:	
Նպատակը	Ձևավորել գիտելիքներ բույսերի պաշտպանության համար կիրառվող նորարարական տեխնոլոգիաների մասին:	
Վերջնարդյունք	Ներկայացնել տեխնոլոգիաները, դրանց արդյունավետությունը, կիրառության ոլորտը:	
Գործնական	Ծանոթացում նորագույն տեխնոլոգիաներով վնասատուների և հիվանդությունների դիտարկման և գնահատման եղանակներին:	
Թեմա 6	Մեղվաբուծություն:	3 ժամ 2տ+1գ
Ծրագրային հարցեր	1. Մեղրի և մեղվաբուծության նշանակությունը: 2. Մեղրատու մեղվի ընտանիքի կազմը: 3. Մեղվի ընտանիքի խնամքը:	
Նպատակը	Ծանոթացնել մեղրի և մեղվաբուծության նշանակությանը: մեղրի քիմիական կազմին, մեղրատու մեղվի ընտանիքի կազմին և համառոտ կենսաբանությանը, մեղվի ընտանիքի գարնանային և աշնանային խնամքին, ձագատվությանը: Սովորեցնել մայրահանման եղանակները: Ներկայացնել մեղվի վնասատուներին և հիվանդությունները:	
Վերջնարդյունք	Ծանոթ լինել մեղվանոցում օգտագործվող հիմնական գույքին և գործիքներին: Թվարկել մեղվի տարածված վնասատուներին և հիվանդությունները: Նկարագրել մեղվի աշնանային և գարնանային պահվածքը: Ներկայացնել աշխատանքի բաժանումը աշխատավոր մեղուների միջև:	

Գործնական	Չաճախել մեղվանոց ծանոթանալու մեղուների պահվածքի կազմակերպման և մեղվանոցում իրականացվող աշխատանքներին:	
Թեմա 7	Բերքահավաքն ըստ մշակաբույսերի:	4 ժամ 2տ+3գ
Ծրագրային հարցեր	1. Բերքահավաքի եղանակները: 2. Բերքահավաքի ագրոտեխնիկական պահանջները: 3. Բերքահավաքի մեքենաների պարզագույն կառուցվածքը, աշխատանքի անվտանգությունը:	
Նպատակը	Ծանոթացնել տարբեր մշակաբույսերի բերքահավաքի տեխնոլոգիաներին, ագրոտեխնիկական պահանջներին, օգտագործվող տեխնիկական միջոցների կառուցվածքին, աշխատանքի սկզբունքին և շահագործման անվտանգությանը:	
Վերջնարդյունք	Իմանալ հացահատիկի, արմատապալարապտուղների, ծխախոտի, խաղողի, պտուղների, հատապտուղների և խոտաբույսերի բերքահավաքի ագրոտեխնիկական պահանջները և եղանակները: Գիտենալ վերոհիշյալ մշակաբույսերի բերքահավաքի համար օգտագործվող տեխնիկական միջոցները, դրանց կառուցվածքի համառոտ նկարագիրը և աշխատանքի սկզբունքը:	
Գործնական	Մասնակցել տարբեր մշակաբույսերի բերքահավաքի գործընթացներին: Ծանոթանալ բերքահավաք մեքենաների տեսակներին:	
Թեմա 8	Թվային տեխնոլոգիաները ագրոճարտարագիտության մեջ:	5 ժամ 3տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Ինչ է Auto CAD-ը, ArcGIS-ը, QGIS-ը 2. Թվային տեխնոլոգիաների կիրառման համակարգչային հմտություններ: 3. Թվայնացման աշխատանքների բովանդակությունը ագրոճարտարագիտության մեջ: 4. Google Earth ծրագիրը, արբանյակներ:	
Նպատակը	Ծանոթացնել թվային գեոդեզիական սարքերի և գործիքների կիրառման պայմաններին: Սովորեցնել ստացված ճշգրիտ տվյալների կիրառումը գյուղատնտեսության մեջ: Ծանոթացնել գեոդեզիական չափումների հետ:	
Վերջնարդյունք	Գիտենալ գեոդեզիական թվային սարքերի նշանակությունը գյուղատնտեսության վարման գործում: Պատկերացնի գեոդեզիական չափումների ընթացքը: Իմանալ բերքատվության կանխատեսման բովանդակությունը:	
Գործնական	Կատարել որևէ մշակաբույսի բերքի կանխատեսման պարզագույն հաշվարկ: Էլեկտրոնային տախտմետրով կատարել գծի երկարության, թեքման անկյան, կորորդինատների և մակերեսների հաշվարկ:	
Թեմա 9	Ի՞նչ է ագրոբիզնեսը, ի՞նչ է պետք իմանալ ագրոբիզնեսի մասին:	5 ժամ 4տ+1գ
Ծրագրային հարցեր	1. Ագրոբիզնեսի Էությունը և կազմակերպաիրավական ձևերը, ՀՀ ագրոճեռնարկատիրության առանձնահատկությունները: 2. Ագրոբիզնեսով զբաղվելու շարժառիթները, սկսնակ ագրոճեռներեցի խոչընդոտները և դրանց հաղթահարման ուղիները: 3. Նորարարական տեխնոլոգիաների, ագրարային ինովացիաների դերն ու նշանակությունը ժամանակակից գյուղատնտեսության մեջ:	

	4. Բիզնես պլան և բիզնես մոդելներ:		
Նպատակը	Ճանութացնել ագրոձեռնարկատիրության, նրանց կազմակերպահրավական ձևերին, Ձևավորել բիզնես պլանի մշակման սկզբունքների և բիզնես մոդելների վերաբերյալ գիտելիքներ և կարողություններ, ինչպես նաև բիզնես պլանավորման տարրական հմտություններ,		
Վերջնարդյունք	Ներկայացնել ագրոբիզնեսի էությունը, իրավակազմակերպական ձևերը, Նկարագրել ՀՀ-ում ագրոձեռնարկատիրության զարգացման միտումները, մոդելները, ինչպես նաև նորարական տեխնոլոգիաների ներգրավման ուղղությունները և դրանց արդյունավետությունը, Մշակել բիզնես պլանի տարրական օրինակ		
Գործնական	Ագրո ոլորտում որևէ ուղղությամբ բիզնես պլանի օրինակի ներկայացում և քննարկում:		
Թեմա 10	Ագրոֆինանսներ: Ֆինանսական գրագիտություն ագրոբիզնեսում:	4 ժամ 3տ+1գ	
Ծրագրային հարցեր	1. Վարկ և տոկոս: 2. Գյուղատնտեսական և բիզնես վարկ, ինչ է լիզինգը: 3. Խնայողություն և բյուջեի պլանավորում:		
Նպատակը	Ճանութացնել գյուղատնտեսության ոլորտում գործող ֆինանսական մեխանիզմներին, Ճանութացնել գյուղատնտեսության մեջ ֆինանսական գրագիտությանը, Ձևավորել գիտելիքներ վարկի, տոկոսի հաշվման, լիզինգի հաշվարկման վերաբերյալ:		
Վերջնարդյունք	Ներկայացնել ագրոբիզնեսում ֆինանսական մեխանիզմները Ներկայացնել գյուղատնտեսության ոլորտում կիրառվող հաշվարկների մեթոդոլոգիաներ:		
Գործնական	Այց բանկի/վարկային կազմակերպություն:		
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	2-րդ կիսամյակում	38 ժամ	
12-րդ ԴԱՍԱՐԱՆ			
1-ին կիսամյակ 15 շաբաթ (30 ժամ)			
Թեմա 1	Բուսաբուծական հումքի պահածոյացման տեխնոլոգիան:	4 ժամ 2տ+2գ	
Ծրագրային հարցեր	1. Պահածոյացման եղանակները: 2. Համառոտ ներկայացում բուսաբուծական հումքի ջերմային մշակման եղանակը: 3. Համառոտ ներկայացնել պտուղ-բանջարեղենների խորը սառեցումը: 4. Համառոտ ներկայացնել պտուղ-բանջարեղենների չորացումը, պահպանումը հովացված վիճակում:		
Նպատակը	Ճանութացնել վերամշակված պտուղ-բանջարեղենների արտադրատեսակները: Ներկայացնել վերամշակված պտուղ-բանջարեղենների տեխնոլոգիական առանձնահատկությունները:		
Վերջնարդյունք	Ներկայացնել պտուղ-բանջարեղենների վերամշակման եղանակները: Դասակարգել վերամշակված մթերքները:		

	Ներկայացնել վերամշակված մթերքների պահպանման պայմանները: Թվարկել արտադրության համար օգտագործվող օժանդակ կյուլթերը և սարքերը:	
Գործնական	Այց տարածաշրջանում գործող պահածոների արտադրությամբ զբաղվող տնտեսություն, ծանոթանալ պտուղների, բանջարեղենների և հատապտուղների պահածոյացման տեխնոլոգիական գործընթացին:	
Թեմա 2	Կաթնամթերքի արտադրություն:	4 ժամ 2տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Կաթի արտադրություն: 2. Կաթնաթթվային մթերքների արտադրություն: 3. Պանրագործություն:	
Նպատակը	Ծանոթացնել կաթի արտադրության տեխնոլոգիային: Ներկայացնել կաթնաթթվային մթերքների տեսակները և դրանց օգտագործման նպատակները: Ներկայացնել պանիրների տեսակները, դրանց պատրաստման և կիրառման առանձնահատկությունները:	
Վերջնարդյունք	Ներկայացնել կաթի արտադրության տեխնոլոգիան, Թվարկել կաթնաթթվային մթերքների տեսակները Սահմանել պանիրների տեսակները և դրանց կիրառման առանձնահատկությունները:	
Գործնական	Այց կաթի վերամշակման ուսումնական լաբորատորիա: Այց տարածաշրջանում գործող կաթի, կաթնամթերքի և պանրագործության արտադրամասեր, պատրաստման տեխնոլոգիաներին ծանոթանալու նպատակով:	
Թեմա 3	Չրերի և պտուղ-բանջարեղենից չիպսերի արտադրություն:	4 ժամ 2տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Չրերի չորացման ձևերի դասակարգումը: 2. Չրերի չորացման եղանակները: 3. Պտուղ-բանջարեղենից չիպսերի ստացում և չորացում:	
Նպատակը	Ծանոթացնել պտուղ-բանջարեղենից չիպսերի տեսակներին և կազմությանը: Ներկայացնել չրերի և չիպսերի արտադրության տեխնոլոգիական առանձնահատկությունները:	
Վերջնարդյունք	Ներկայացնել չրերի և չիպսերի տեսակները: Դասակարգել չրերը և չիպսերը ըստ հումքի տեսակի: Թվարկել չիպսերի արտադրության համար օգտագործվող կյուլթերը և սարքերը: Ներկայացնել չրերի և չիպսերի արտադրության տեխնոլոգիական գործընթացները, դրանց նպատակը և առանձնահատկությունները:	
Գործնական	Այց տարածաշրջանում գործող չրերի արտադրամաս, արտադրական և տեխնոլոգիական գործընթացներին ծանոթանալու համար:	
Թեմա 4	Թափոնները, դրանց դասակարգումը, կառավարումը և վերամշակման տեխնոլոգիաները: Շրջանաձև տնտեսության գաղափարը:	4 ժամ 2տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Թափոնի բնութագրումն ու դասակարգումը: 2. Թափոնների կառավարումը: 3. Գյուղատնտեսական թափոնները և դրանց վերամշակման տեխնոլոգիաները:	
Նպատակը	Ձևավորել գիտելիք բնական ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման և անթափոն արտադրությունների տեխնոլոգիաների մասին:	

	<p>Ծանոթացնել թափոնների վերաօգտագործման տեխնոլոգիաների կիրառման գործընթացներին:</p> <p>Ներկայացնել գյուղատնտեսական և պարենային թափոնները նվազագույնի հասցնելու ուղիները:</p> <p>Սովորեցնել շրջանաձև տնտեսության սկզբունքները:</p>	
Վերջնարդյունք	<p>Սահմանել թափոնների դասակարգման և վերօգտագործման կարողությունները:</p> <p>Յիմնավորել, թե՛ ինչ ձևով յուրաքանչյուր թափոն կարելի է վերամշակել և օգտագործել:</p> <p>Յիմնավորել վերամշակման և վերօգտագործման այն մեթոդները, որոնք ունակ են նվազեցնելու երկրագնդի բեռը:</p> <p>Գնահատել շրջանաձև տնտեսության ներդրման հնարավորությունները:</p>	
Գործնական	<p>Այց թափոնների վերամշակման գործարան (օրինակ պելլետի, բրիկետի արտադրամաս):</p> <p>Դպրոցի հարակից տարածքի ագրոէկոլոգիական հրապարակում պատրաստել կոմպոստ, որը հետագայում կօգտագործվի նշված տարածքում առկա ծառերի, բույսերի պարարտացման համար:</p>	
Թեմա 5	Գլոբալ մարտահրավերներն ու գյուղատնտեսությունը:	4 ժամ 2տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	<ol style="list-style-type: none"> 1. Պարենային անվտանգության հիմնախնդիրը: 2. Անվտանգ սննդամթերքի ստացման ուղիները: 3. Բնական ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործում: 	
Նպատակը	Բազմակողմանի վերլուծել գլոբալ մարտահրավերները (ինչպիսիք են՝ աշխարհի աճող բնակչության կերակրման խնդիրը, անվտանգ սննդի հիմնախնդիրը, պարենային անվտանգություն, բնական ռեսուրսների կորուստը, մաքուր ջրային ռեսուրսների նվազումը)	
Վերջնարդյունք	<p>Վերլուծել կլիմայի փոփոխության անխուսափելի հետևանքները:</p> <p>Մեկնաբանել ջերմոցային գազերի ազդեցությունը բնության, մարդու և սոցիալական խնդիրների վրա:</p> <p>Ներկայացնել գյուղատնտեսությանը սպառնացող վտանգները և սպասվող էկոլոգիական ու սոցիալտնտեսական հետևանքները:</p> <p>Բնութագրել կայուն զարգացման նպատակները, դրանց կարևորությունը:</p>	
Գործնական	<p>Քարտեզագրական և մասնագիտական տեղեկատվական նյութերով ուսումնասիրել կլիմայի գլոբալ փոփոխությունները:</p> <p>Այց ֆերմերային տնտեսություններ, որոնք մշակում են բարձրարժեք և ոչ ավանդական մշակաբույսեր ու պտղատուներ, որոնք կարող են դիմակայել տարածաշրջանի կլիմայական նոր պայմաններին:</p>	
Թեմա 6	Սննդի ինքնաբավություն և սննդի մշակույթ:	2 ժամ 2տ
Ծրագրային հարցեր	<ol style="list-style-type: none"> 1. Հասարակության գեր և թերսնուցման հիմնախնդիրները: 2. Որոնք են հիմնական սննդամթերքները և որքան է մարդու օրական պահանջը դրանց նկատմամբ: 	
Նպատակը	<p>Ներկայացնել ազգաբնակչության թեր և գերսնուցման հիմնախնդիրները:</p> <p>Նկարագրել էկոլոգիապես անվտանգ սննդամթերքի ապահովման գործընթացները:</p>	
Վերջնարդյունք	<p>Սահմանել ազգաբնակչության գեր և թերսնուցման հիմնախնդիրները լուծելու ուղիները:</p> <p>Տարբերակել մարդու առողջությանը սպառնացող գլխավոր վտանգները:</p>	

Գործնական		
Թեմա 7	Շրջանաձև տնտեսություն:	4 ժամ 2տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Կանաչ տնտեսության բանաձևը: 2. Շրջանաձև տնտեսության սկզբունքները: 3. Շրջանաձև տնտեսության անցումը և ներդրման հնարավորությունները:	
Նպատակը	Շրջանաձև տնտեսության գաղափարի ամրապնդում պրոյեկտային աշխատանքների միջոցով	
Վերջնարդյունք	Սահմանել թափոնների դասակարգման և վերօգտագործման կարողությունները: Յիմնավորել , թե՛ ինչ ձևով յուրաքանչյուր թափոն կարելի է վերամշակել և օգտագործել: Յիմնավորել վերամշակման և վերօգտագործման այն մեթոդները, որոնք ունակ են նվազեցնելու երկրագնդի բեռը: Գնահատել շրջանաձև տնտեսության ներդրման հնարավորությունները:	
Գործնական	Այց բուսական թափոնների վերամշակման գործարան (օրինակ պելլետի, բրիկետի արտադրամաս): Դպրոցի հարակից տարածքի ագրոէկոլոգիական հրապարակում պատրաստել կոմպոստ, որը հետագայում կօգտագործվի նշված տարածքում առկա ծառերի, բույսերի պարարտացման համար:	
Թեմա 8	Էներգաարդյունավետություն և Էներգախնայողություն, «Կանաչ» Էներգիայի աղբյուրները:	4 ժամ 2տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Էներգիայի այլընտրանքային աղբյուրների ռացիոնալ օգտագործում: 2. Էներգախնայող տեխնոլոգիաներ: 3. Ռեսուրսախնայող տեխնոլոգիաների ներդրման հնարավորությունները ՀՀ-ում:	
Նպատակը	Խթանել Էներգաարդյունավետության նկատմամբ ճանաչողական հետաքրքրությունը: Տարբերակել ռեսուրսախնայող տեխնոլոգիաների ներդրման նորարարական մոտեցումները:	
Վերջնարդյունք	Ճանաչել այլընտրանքային Էներգիայի աղբյուրները: Տիրապետել Էներգիան խնայողաբար օգտագործելու կարողություններին:	
Գործնական	Էներգոպոլիս (խաղ):	
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	1-ին կիսամյակում	30 ժամ
	2-րդ կիսամյակ – 19 շաբաթ (38 ժամ)	
Թեմա 1	Անվտանգ սննդամթերք:	2 ժամ 2տ
Ծրագրային հարցեր	1. Ինչ է անվտանգ արտադրանքը: 2. Գյուղատնտեսական արտադրանքն ու սննդամթերքն աղտոտող կյուլերը և դրանց նվազեցման միջոցները:	
Նպատակը	Ծանոթացնել հասարակության սննդի ապահովման ու պարենային անվտանգության հարցերին: Ներկայացնել ՀՀ-ի տարբեր գոտիներում հանքարդյունաբերության բացասական ազդեցությունը մարդու առողջության և շրջակա միջավայրի վրա:	
Վերջնարդյունք	Բացատրել հասարակության սննդապահովման և սննդի անվտանգության մոտեցումները: Գիտենալ հանքարդյունաբերության հետևանքները, որոնք բացասական ազդեցություն են թողնում գյուղատնտեսական արտադրանքի որակի վրա:	

Գործնական		
Թեմա 2	Ճշգրիտ գյուղատնտեսություն: Նորարարական տեխնոլոգիաներ - 1:	7 ժամ 4տ+3գ
Ծրագրային հարցեր	<ol style="list-style-type: none"> 1. Նորարարական տեխնոլոգիաները գյուղատնտեսության ոլորտում: 2. Ուղղահայաց գյուղատնտեսության նշանակությունը, արդյունավետությունը և կազմակերպումը: 3. Հեռավար զոնդավորում և ԱՏՀ-ների կիրառումը հողերի ու բնական կերչին հանդակների կառավարման ոլորտում: 4. Սենսորների կիրառման նշանակությունը վարելահողերի արդյունավետ օգտագործման մեջ: 	
Նպատակը	Սովորեցնել գյուղատնտեսության մեջ ներդրվող նոր ռեսուրսախնայող տեխնոլոգիաների կիրառման հնարավորություններն և ստացված ճշգրիտ տվյալների կիրառումը գյուղատնտեսության մեջ:	
Վերջնարդյունք	<p>Հասկանալ արբանյակներից ստացված ճշգրիտ պատկերները վերծանելու բովանդակությունը աշխարհագրական տեղեկատվական համակարգերի կիրառմամբ:</p> <p>Գիտենալ գեոդեզիական թվային սարքերի նշանակությունը գյուղատնտեսության արդյունավետության վարման գործում:</p>	
Գործնական	Ուղղահայաց գյուղատնտեսության վերաբերող տնտեսության այցելություն: Տեսաֆիլմի ցուցադրություն Բնության մեջ կետերի չափված կոորդինատները տեղափոխի ArcGIS միջավայր և կատարի բազմանկյան մակերեսի հաշվարկ՝ օգտվելով համացանցում տեղադրված տեսաուղեցույցներից: ArcGIS միևավայրում կատարել հողային ֆոնդի, գետային ցանցի և ռելիեֆի համադրում:	
Թեմա 3	Ճշգրիտ գյուղատնտեսություն: Նորարարական տեխնոլոգիաներ - 2:	6 ժամ 4տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	<ol style="list-style-type: none"> 1. GPS տեխնոլոգիաներ, կիրառումը հողերի մոնիթորինգի բնագավառում: 2. GPS և GIS տեխնոլոգիաների համատեղ աշխատանքը: 3. Արբանյակային նկարներ, դրանց ստացման եղանակներն ու կիրառումը հողերի մոնիթորինգի մեջ: 4. Նորագույն տեխնոլոգիաները ագրոմիջոցառումների իրականացման գործում՝ դրոնների գործարկում: 	
Նպատակը	<p>Ծանոթացնել դաշտավարության ոլորտում կիրառվող տեխնոլոգիաներին (օրինակ՝ դրոններ, մոլախոտերի ու վնասատուների դեմ պայքարի, պարարտանյութերի արդյունավետ ցրման, դաշտերը օպտիմալ կառավարման):</p> <p>Ներկայացնել դրանց կառավարման մեխանիզմները:</p>	
Վերջնարդյունք	Գիտենալ դաշտավարության ոլորտում նորարարական տեխնոլոգիաները և դրանց կիրառության ձևերը:	
Գործնական	Բաց դաշտի պայմաններում ՀԴՀ գործիքակազմի գործարկում, աշխարհագրական տեղադիրքի կոորդինատների ամրագրում:	
Թեմա 4	Նորարարական տեխնոլոգիաները ջերմատներում:	4 ժամ 2տ+2գ
Ծրագրային հարցեր	<ol style="list-style-type: none"> 1. Հեռահար կառավարման համակարգերը պաշտպանված գրունտում: 2. Սենսորների կիրառումը ջերմատան համակարգերի ավտոմատ ագման գործում: 3. Ֆարմբոտ համակարգերը գրունտային ջերմատան ավտոմատացման համակարգում: 	
Նպատակը	Ներկայացնել թվային տեխնոլոգիաները ջերմատներում, ձևավորել գիտելիք դրանց կիրառության և արդյունավետության մասին:	

Վերջնարդյունք	Գիտենալ ջերմատանը կիրառվող նորարարական տեխնոլոգիաները: Տիրապետել տվյալ տեխնոլոգիաների կիրառման անվտանգության կանոններին:	
Գործնական	Այց ջերմատուն ծանոթացում տեխնոլոգիաներին, վերլուծել դրանց կիրառական նշանակությունը:	
Թեմա 5	Խելացի անասնապահություն:	10 ժամ 6տ+4գ
Ծրագրային հարցեր	1. Կերաբաշխիչների տեսակները, պարզագույն կառուցվածքը և աշխատանքը: 2. Ջրամատակարարման և գոմաղբի հեռացման եղանակները և սարքավորումները: 3. Կթի ապարատների տեսակները և աշխատանքի սկզբունքը: 4. Խելացի անասնաֆերմաներում իրականացվող տեխնոլոգիական գործընթացները	
Նպատակը	Ներկայացնել նորարարական տեխնոլոգիաները՝ սենսորներ, էլեկտրական հովիվ, դրոններ և այլն, որոնք օգնում են արդյունավետ կառավարել գործընթացները: Ներկայացնել հիդրոպոնիկ եղանակով կանաչ կերի արտադրության տեխնոլոգիան: Ծանոթացնել անասնապահական ֆերմաներում օգտագործվող շարժական և ստացիոնար կերաբաշխիչների տեսակներին, կառուցվածքին, աշխատանքի սկզբունքին և շահագործման անվտանգությանը: Ծանոթացնել ֆերմաների ջրամատակարարման կազմակերպման սկզբունքներին և կիրառվող մեքենասարքավորումներին: Ծանոթանալ գոմաղբի (թռչնաղբի) հավաքման, հեռացման և մշակման տեխնոլոգիաներին, մեքենասարքավորումներին և դրանց շահագործման անվտանգությանը: Ծանոթացնել մեքենայական կթի և կաթի նախնական մշակման եղանակներին, ագրեգատներին, տեղակայանքներին և դրանց շահագործման անվտանգությանը: Ծանոթացնել ոչխարների խուզի եղանակներին, մեքենաներին և դրանց շահագործման անվտանգությանը:	
Վերջնարդյունք	Տիրապետել խելացի անասնագոմում և արոտավայրերում կիրառվող տեխնոլոգիաներին: Իմանալ կերաբաշխման եղանակները, կերաբաշխիչների տեսակները, կառուցվածքը և աշխատանքի սկզբունքը: Գիտենալ կերաբաշխման գործընթացին և կերաբաշխիչների շահագործմանը ներկայացվող անվտանգության պահանջները: Իմանալ կերերի տեսակները, դրանց նախատրաստման տեխնոլոգիաները, օգտագործվող մեքենասարքավորումները, կառուցվածքը և աշխատանքի սկզբունքը: Իմանալ ֆերմաների ջրամատակարարման համակարգերը, կենդանիների ջրման եղանակները և օգտագործվող մեքենասարքավորումները: Գիտենալ ջրամատակարարման համակարգերի և ավտոխմոցների անվտանգ շահագործման կանոնները: Իմանալ գոմաղբի (թռչնաղբի) հավաքման, հեռացման և մշակման տեխնոլոգիաները, օգտագործվող մեքենասարքավորումները, դրանց կառուցվածքը և աշխատանքի սկզբունքը: Իմանալ կթի ապարատների տեսակները, կառուցվածքը և աշխատանքի սկզբունքը և անվտանգ շահագործման կանոնները:	

Գործնական	Այց խելացի անասնաշենք և ծանոթանալ կիրառվող տեխնոլոգիաներին, այդ թվում՝ կանաչ կերի արտադրությանը:	
Թեմա 6	Կլիմայական ռիսկերը գյուղատնտեսությունում: Կլիմայամետ գյուղատնտեսություն:	7 ժամ 3տ+4գ
Ծրագրային հարցեր	1. Կլիմայի գլոբալ փոփոխության հիմնական շարժիչ ուժը: 2. Կլիմայի գլոբալ փոփոխության պատճառները, ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա և կանխման ուղիները: 3. Կլիմայական ռիսկերի կառավարման ուղիները և մեղմման հնարավորությունները գյուղատնտեսության ոլորտում: 4. Կլիմայամետ գյուղատնտեսության նորարարական տեխնոլոգիաների ներդրումը ՀՀ-ում:	
Նպատակը	Գտնել լուծումներ կլիմայական նոր պայմաններում հարմարվելու և գյուղատնտեսություն վարելու համար: Ներկայացնել կլիմայի փոփոխության պայմաններում նորարարական տեխնոլոգիաների ներդրման սկզբունքները:	
Վերջնարդյունք	Սահմանել կլիմայի փոփոխության ազդեցության հետևանքով գյուղատնտեսության ոլորտում առաջացող ռիսկերը: Ներկայացնել գյուղատնտեսությանը սպառնացող վտանգները և սպասվող էկոլոգիական ու սոցիալ-տնտեսական հետևանքները: Բնութագրել գյուղատնտեսության ոլորտում կլիմայի մեղմման և հարմարվողականության մեխանիզմները և համապատասխան տեխնոլոգիաների ներդրման հնարավորությունները:	
Գործնական	Այց թվային եղանակային կայան: Կազմել գյուղատնտեսական հիմնական այն մշակաբույսերի ցանկը, որոնք աճեցվում են տվյալ համայնքում: Կազմակերպել վիկտորինա «Կլիմայի փոփոխություն» թեմայով: Դասարանը բաժանել թիմերի և տալ առաջադրանք, թե կլիմայի փոփոխությունը տվյալ համայնքում ինչպե՞ս է ազդել մշակաբույսերի բերքատվության վրա: Այց ֆերմերային տնտեսություններ, որոնք մշակում են բարձրարժեք և ոչ ավանդական մշակաբույսեր ու պտղատուներ, որոնք կարող են դիմակայել տարածաշրջանի կլիմայական նոր պայմաններին:	
Թեմա 7	Էկոլոգիական ոտնահետք: Ինչպես օգնել մոլորակին նվազեցնել Էկոլոգիական ոտնահետքը (գործնական առաջադրանքներ):	2 ժամ 2գ
Ծրագրային հարցեր	1. Էկոլոգիական ոտնահետքը և նրա նվազեցման ուղիները: 2. Էկոլոգիական ոտնահետքի և շրջակա միջավայրի վիճակի վատացման միջև գոյություն ունեցող կապը:	
Նպատակը	Նկարագրել Էկոլոգիական հետքի նվազեցման ուղիները:	
Վերջնարդյունք	Սահմանել այն գործողությունները, թե ինչ պետք է անել կամ չանել կլիմայի վրա ազդեցության հետևանքը մեղմելու համար:	
Գործնական	Էկոլոգիական ոտնահետքի վերաբերյալ քուիզ-առաջադրանք: Համայնքում ծառատունկի կազմակերպում:	